СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 8-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 209. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 8, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

П'ЯТЬ БІЛІОНІВ НА ДОСТАВКУ „ФАНТАСТИЧНОЇ ЗБРОЇ"

Вашингтон, 6 вересня. — Сенатська підкомісія фондів ухвалила призначити п'ять біліонів долярів, окремо від загального бюджету, на розбудову повітряної сили, потрібної на доставку „фантастичної нової таємної зброї", про яку згадував у середу президент Труман у Сан Франсіско. Член підкомісії, сен. Милтон Р. Йонг, сказав репортерам, що на таємнім засіданні підкомісія довідалася, що нова фантастична зброя це не атомова зброя, не бактеріологічна зброя, а зовсім щось нове, жахливе, що не можна собі уявити і що не можна відстрашити ворога від уживання своєї нової зброї, яку він може мати. Цю зброю можна доставити літаками. Другий член підкомісії, сен. Борнет Р. Мейбанк, потвердив заяву Йонга і вияснив, що підкомісія вирішила скасувати обмеження кількости повітряних „крил" (авіяційних з'єднань) і дозволити на побудову нових „крил", навіть до числа 95, щоб можна було постачати зброю й матеріяли і бути на услугах армії та фльоти. Нове асигнування фондів на повітряні потреби перевищує вимоги уряду і підносить видатки на військові справи з 56 біліонів, вже ухвалених у Палаті, до 64 біліонів долярів. Сен. Джозеф О'Магоні, голова підкомісії, не згадуючи про нову зброю, заявив, що після використання нових фондів на розбудову повітряних сил, американська повітряна фльота стане такою сильною, що змусить Росію задуматися, чи пускатися їй на третю світову війну.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН НА ПАРТІЙНІЙ ПАРАДІ

Сан Франсіско. — Президент Труман дав поштовх до поважних розмов про свою кандидатуру на президента підчас виборів наступного року тим, що виголосив промову на зібранні представників Демократичної партії з Західних стейтів, які з'їхалися до Сан Франсіско підчас його побуту на конференції для підписання миру з Японією. Труман сказав, що Демократична партія врятувала Америку від соціялізму й комунізму в 1934 р., і тому має обов'язок зберігати ці здобутки для добра загалу.

К.І.О. ПІДТРИМУЄ ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ ЗДА.

Ню Йорк. — У великих щоденниках появилася в формі платного оголошення на цілу сторінку заява стейтового Конгресу Індустріяльних організацій п. з. „За світовий мир". Заява охоплює резолюцію стейтової конвенції К.І.О., ухвалену 6 вересня 1951, як вияв волі вільного американського робітництва. Резолюція гостро критикує російський комуністичний імперіялізм; закидує совєтському урядові саботаж миру в світі; таврує змагання совєтської делегації у Сан Франсіско до розбиття конференції, яка має на меті довести до підписання миру з Японією; називає ці змагання бажанням зруйнувати світ, якщо не вдасться Росії над ним запанувати; висловлює признання збірним силам О. Н., які борять ся в Кореї за припинення совєтської агресії; стверджує, що Америка веде О. Н. до миру і повністю підтримує Доктрину Трумана для стримання комуністичного походу. К.І.О. заявляє, що публікує свою резолюцію в формі оголошення на те, щоб звернути увагу світових дипломатів, зібраних у Сан Франсіско, що „американське робітництво стоїть беззастережно за засади, які проголошує наш уряд для усунення війни з лиця землі".

СЕНАТ УХВАЛИВ ТІЛЬКИ ОДНОРАЗОВУ ДОСТАВУ ПОШТИ

Вашингтон. — Закінчуючи дискусію про закон для підвищення поштових приходів на $373,000,000 річно, Сенат ухвалив скасувати дотеперішню дворазову доставку пошти адресатам і запропонує тільки одноразову доставку. Водночас Сенат ухвалив піднести оплату листів з трьох на чотири центи, ціну поштових карток з одного на два центи, оплату повітряних посилок з шости на вісім центів, оплату на поспішні листи з 15 на 20 центів, а оплату на пересилку газет підвищувати на десять відсотків кожного року протягом трьох років. Це значить, що оплата доставки газет і журналів буде підвищена на 30 відсотків. Буде ще зменшена вага на пересилку пакунків поштою і великі пакунки треба буде надавати через експресові агенції.

ГЕН. МЕК АРТУР ПОПЕРЕДЖУЄ ПРО ДИКТАТУРУ В АМЕРИЦІ

Клівленд, Огайо. — Ген. Доглес МекАртур, у своїй півгодинній промові до жителів цього міста, не називаючи по імені президента Трумана, закинув йому змагання до запровадження диктатури в Америці, коли він нагло і серед страху приспішує розбудову воєнної сили після того, як по другій світовій війні уряд „нерозважно" розпустив армію.

Заки ген. МекАртур приступив до критики адміністрації, він зупинився над реформами, переведеними за часів його військової адміністрації в Японії, і доводив, що Японія стала тепер культурною, демократичною нацією, яка стане забороном волі на Сході. Дальше генерал згадав про централізацію урядової влади, вказав на великий зріст впливів департаменту стейту, який на ділі охоплює владу премієра, хоч до нього належать тільки закордонні справи. Він закинув навіть теперішній адміністрації спроби потурання комунізмові, а це може призвести до обмежених громадянських прав, які найдуть свій захист хіба у новій відродженій Японії. МекАртур присвятив багато часу в своїй промові на критику Об'єднаних Націй, закидаючи цій організації брак існового становища супроти Росії і вимагаючи створення з О.Н. міжнародного авторитету та навіть виключення зі свого складу націй, які ламають засади й постанови цієї організації.

В АМЕРИЦІ

- **Людину з пластику**, вагою 200 фунтів, спрепарували в Повітряній Медичній Лябораторії в Дейтон, у стейті Огайо. За допомогою такого манекіну будуть вивчати вплив різних повітряних випадків на людський організм.
- **Місто Ньюарк**, у стейті Ню Джерзі, вибрала на осідок медичного каледжу Рада Медичного Виховання Американського Медичного Товариства. Початкові видатки стейту на цю школу винесуть $6,000,000.
- **Резолюцію в Сенаті** за усунення совєтських кореспондентів із ЗДА зголосив сен. Герберт Р. О'Коннор. Це можна зробити через скасування права кореспондентів слухати наради Конгресу з галерій і через уневажнення паспортової візи.
- **Податки на закладн** піднесла сенатська комісія до 10 відсотків. Це має принести $400 мільйонів федеральному скарбові. Заклади буваються в кінських перегонах, кулачній боротьбі, в грі битого і копаного м'яча і перед президентськими виборами. Туди зараховані також податки на льотерію, а звільнені від податків такі гри як бінґо, покер, рулета і гра в кістки.

КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ ОБХОДЯТЬ 60-РІЧЧЯ СВОГО ПОСЕЛЕННЯ

У вересні цього року українська спільнота Канади обходить 60-річчя приїзду до Канади перших українських поселенців. З цієї нагоди з ініціятиви і під проводом центрального органу української репрезентації в Канаді, Комітету Українців Канади, на цілому просторі тої країни, де тільки живуть українці, влаштовується величезні маніфестації, під патронатом генерального губернатора. Святкування в цілій країні започатковується центральним святом в столиці канадійських українців, в місті Вінніпегу, в днях 7-9 вересня. В програму свята входять: Виставка Української Культури, відслонення пропам'ятної таблиці в будинку парляменту Манітоби, Святочна Академія, провінційна, домініяльна і міжнародна авдиція СБС, бенкет і т. п. Центральні інституції американських українців, зокрема Український Конгресовий Комітет і Український Народний Союз, переслали з цієї нагоди своїм канадійським братам відповідні привітання. В привітанні УНСоюзу, пересланому Комітетові Українців Канади, м. і. сказано, що канадійські українці „своєю піонерською працею створили тривкі духові і матеріяльні вартості, возвеличуючи українське ім'я та піднісши високо український прапор у вільному світі", а своєю допомогою поневоленим братам на Рідній землі вони „з честю сповняють свої кровні обов'язки і гідно виконують свою історичну місію". Привітання УНСоюзу, підписане його головою Д. Галичином, стверджує, що „американські українці, зокрема Український Народний Союз зі своїм багатотисячним членством, тільки пишаться тим, що на цьому історичному шляху" вони під час бурі і погоди йшли дружньо, рам'я об рам'я" з канадійськими українцями.

АМЕРИКА ГАРАНТУЄ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ПОСТАЧАННЯ СТАЛІ

Вашингтон, 6 вересня. — Уряд Злучених Держав запевнив Великобританію, що подбає про те, щоб Великобританія одержала найближчого року два-три мільйони тон сталі. Це запевнення дав директор мобілізації Чарлс Вилсон британському міністрові фінансів Гю Гайтскелові. Вилсон видав розпорядження, щоб сталь, яка має бути вислана до Англії, була закульчикована, щоб Англія могла виповнити свою програму озброєння. Це запевнення являє перший вислід переговорів міністра фінансів, які він почав в Америці з секретарем скарбу Джаном В. Снайдером і секретарем торгівлі Чарлсом Соєром. В заміну за постачання сталі до Англії Гайтскел зобов'язався іменем Англії постачати вугілля Західній Німеччині для підтримки німецького промислу. Для приспішення експлуатації вугілля Америка вислала Англії минулого року шахтове устаткування. Дальші переговори між Америкою і Англією зосереджуються на взаємній виміні інших матеріялів, головно волові й цинку, бо спроби дістати ці продукти безпосередньо з Австралії і Нової Зеляндії досі були безуспішними.

ЛОТИШІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПЛЕБІСЦИТУ

Ню Йорк. — „Я рішучо відкидаю будь-яку пропозицію плебісциту в Латвії для встановлення її міжнародного становища" — твердить латвійський шарж д'афер у Вашингтоні, Дж. Фелдманс, в листі до Ню Йорк Таймсу, надрукованому у виданні з 7-го вересня. Фелдманс застерігається проти плебісциту у зв'язку з надрукованим в Н. Й. Таймсі з 17-го серпня листом Панаса Феденка, члена Української Національної Ради. Латвійський дипломат вважає, що розгорнена в Таймсі дискусія на тему майбутньої долі поневолених Москвою народів причинилася багато до висвітлення тої справи і заявляє: „В цих дебатах постійно видвигається питання плебісциту в не-російських країнах, що мало б вирішити чи вони воліють залишитися чи відділитися від російської імперії. Панас Феденко, говорячи від Української Національної Ради, ... згадав у зв'язку з цим теж Балтійські республіки. Я мушу рішучо відкинути пропозицію плебісциту в Латвії для вирішення її майбутнього міжнародного стану. Латвія та інші Балтійські держави, належать до сфери західної цивілізації і не мають жадних історичних чи культурних зв'язків з Росією. Під російське володіння вони попали щойно з кінцем 19-го сторіччя. Вони здобули волю в рр. 1917-1918 і їх державність була визнана цілим цивілізованим світом. Брутальна агресія... з боку Совєтського Союзу в 1940 році цілком певне не дає найменшого виправдання на плебісцит... після їхнього звільнення із совєтського ярма... Тому Балтійські нації мусять і повинні безсередньо і автоматично вернутися до незалежної державності після виключення совєтської тиранії і агресії в їх країнах".

ЗДА ДІСТАЮТЬ НОВІ ПРАВА НА АЗОРАХ

Вашингтон. — Між Злученими Державами й Португалією дійшло до порозуміння у справі американських баз на островах Азорах, на Атлантійському океані. Умова дає Америці право побудувати військові оборонні станиці в рямцях Північно-Атлантійського Пакту. Подібні постанови мала Америка в умові з Португалією за другої світової війни, одначе тепер їх поширили. Права, які тепер дістала Америка, можна буде поширити й на інші країни з Атлантійського Пакту. Азори дуже важливі своїм положенням майже посередині морського шляху зі Злучених Держав до Північної Европи.

АЗІЙСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ ПІДДЕРЖУЮТЬ ЗАХІДНИЙ ПРОЄКТ МИРУ З ЯПОНІЄЮ

Сан Франсіско, 6. вересня. — Сьогоднішня сесія конференції в справі мирового договору з Японією стояла цілком під знаком речників вільних азійських народів, що піддержували західний проєкт договору, відкидаючи совєтські застереження і обвинувачення. Після вкорашніх виступів комуністичних представників, що наповнили були залю нарад скаргами про „порушення" договорів в Ялті і Потсдамі та облудними домаганнями „волі" для японців, сьогодні азійські представники виявили цілу забріханість комуністичних фраз, скеровуючи наради в напрямку, що викликав помітне вдовілля серед західних представників. Промовляли представники Пакистану, Цейлону, Ляос і Камбодії. Найбільш замітний був виступ представника Цейлону, його міністра фінансів Джаєварденя, який покликувався на послання Будди, що ненависть можна з успіхом поборювати не ненавистю, але любов'ю. З тих причин — говорив він — азійські народи не можуть погодитися зі совєтськими домаганнями обмежити волю японського народу. „Якщо Совєтський Союз, всупереч деклараціям з Каїро і Потсдаму, домагається звороту Японії островів Рюкю і Боніи, чому ж тоді не мали б бути повернені Японії теж Курилі і Південний Сахалін?" — запитував він, додаючи, що Совєтський Союз з пропагандивних мотивів домагається для японського народу основних вольностей, яких він відмовляє власному народові. Виводи представника Цейлону доповнював делегат Пакистану, збиваючи пункт за пунктом не тільки совєтські застереження до західного проєкту договору з Японією, але теж індійські. Крім азійських представників, на вчорашній сесії промовляли теж делегати Франції, Бельгії, Голандії і Єгипту. Ці три останні видвигнули в загальному чотирнадцять другорядних застережень до проєкту договору, зглядно до поодиноких його постанов, але піддержували його як цілість, розправляючися рівночасно зі совєтськими закидами. Під кінець вчорашніх нарад вже 24 країни заповіли свою піддержку для проєкту договору, тоді коли проти нього виступили тільки три совєтські делегати.

УЧАСНИКИ ІСТОРИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В САН ФРАНСІСКО. Голова французької делегації, міністер закордонних справ Роберт Шуман (зліва), розмовляє зі своїм заступником Генрі Боннетом, займаючи місце на залі нарад після свого виступу, в якому він всеціло піддержав американсько-британський проєкт договору.

МОЖЛИВІСТЬ НОВОГО НАСТУПУ ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ

Токіо. — В останніх днях на корейському фронті прийшло до розвитку, що може бути попередженням нового великого наступу червоних на алянтські позиції. Алянтська розвідка з цілою певністю стверджує, що червоні сконцентрували на фронті коло 700,000 вояків, включно з „кавказькими" та іншими сателітськими „добровольцями". В „протегованих базах" в Манджурії зосереджено понад 1,000 ворожих літаків, а на самому фронті вже появилися совєтські танки. Тоді, коли на східному секторі фронту алянти здобули велику стратегічну перемогу протягом операції „обмеженого наступу" за останніх 18 днів, на західному секторі, де досі була тільки дуже обмежена патрульна акція, почалася тепер підозріла ініціятива червоних, що може означати безпосередність нового наступу. Сильні відділи червоних військ, під прикриттям ночі почали оточувати позиції алянтських патруль, але досі безуспішно. Одна алянтська патруля в силі 200 вояків з успіхом пробилися з такого ворожого оточення, ставляючи чоло більше ніж вдесятеро переважаючому ворогові та завдаючи йому величезних втрат. У ворожому оточенні находиться ще одна патруля, якій тепер пішов на допомогу відділ алянтських панцерних військ. Нагле оживлення ворогом західного фронту не заскочило алянтів, що вже від деякого часу сподіються нового розвитку.

ЧЕРВОНІ МОВЧАТЬ НА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЗМІНИ МІСЦЯ ПЕРЕГОВОРІВ В КОРЕЇ

Токіо. — Червоне командування не дало досі ще жадної відповіді на останні пропозиції алянтського головного командання на Далекому Сході, ген. Ріджвея, відносно зміни місця переговорів, щоб виключити всяку можливість дійсних або видуманих випадків порушення нейтральности. Переговори в Каесонґ вже від двох тижнів перервані власне на підставі комуністичних обвинувачень, що алянти „порушили" невтральність. Виміна нот і пропагандивна боротьба на цю тему продовжується. Алянти зі свого боку рішучо заперечують комуністичні обвинувачення, вважаючи їх за „видумані і фальшиві", або тенденційно заінсценізовані самими комуністами з метою не допустити до перемир'я і скинути вину за це на алянтів.

РОЗГОРТАЄТЬСЯ ПІДГОТОВКА УКРАЇНСЬКОЇ МАНІФЕСТАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Створений на громадських нарадах представників українських організацій метрополії Громадський Маніфестаційний Комітет для влаштування великої української маніфестації проти червоного і білого російського імперіялізму, відбув вчора свої чергові наради та почав розробляти подрібні пляни організації і переведення маніфестації. На нарадах, якими проводив голова Маніфестаційного Комітету Д. Галичин, заторкнено насамперед можливості, способи і засоби організації масової участи в маніфестації, що буде получена з демонстративним походом вулицями Ню Йорку. Маніфестація відбудеться в неділю 21-го жовтня. Під час нарад всі погоджувалися, що справа цеї історичної маніфестації мусить стати відповідальністю всіх українських громадян і їх організацій метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі і тому теж кожна організація і кожний громадянин мусить дати свій вклад свого труду і коштів в успішне переведення імпрези. На зборах внесено одноголосну ухвалу, — що всі українські організації метрополії повинні насамперед зложити на покриття коштів вже самої підготовки маніфестації суму у висоті від 25 до 100 долярів, залежно від величини та майна організації. Гроші треба пересилати негайно на адресу касіра Маніфестаційного Комітету:

W. Homicki, 415 E 9th St., New York.

Дальші подробиці маніфестації та підготовки до неї будуть постійно проголошувані в українській пресі. Загально сподіються, що в поході вулицями Ню Йорку візьме участь щонайменше 25,000 українців.

ЯПОНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В САН ФРАНСІСКО РОБИТЬ ДОБРЕ ВРАЖЕННЯ

Сан Франсіско. — Японська делеґація на мировій конференції, що має найтруднійше завдання репрезентувати переможену країну, зробила досі найкраще враження, виявлюючи великий дипломатичний хист та повну свідомість своєї ролі. Досі ці делегати, очолювані премієром Шиґеру Йошідою, не зробили ані одного нетактовного кроку, що міг би понижувати їх самих, або тих, що рішають про їх долю. В цьому допомагає їх традиційна японська чемність. Премієр Йошіда досі відбув вже кілька чемностевих відвідин, а на всі запити про його думку відносно конференції і договору, він завжде має ту саму незобов'язуючу відповідь: „добре". Він і всі члени його делеґації зокрема підкреслюють, що досі вони ані між американцями ані між іншими делегатами ані разу не відчули відношення, як до колишніх ворогів.

БРИТАНІЯ ЗРИВАЄ ПЕРЕГОВОРИ З ІРАНОМ

Лондон. Британський уряд, заскочений вчора загрозою іранського ультиматуму відносно відібрання права на побут в Ірані всім англійським нафтовим спеціялістам і техникам, якщо Британія до двох тижнів не погодиться на дальші переговори в справі нафти на базі іранських пропозицій, зробив вчора теж несподіванку іранському урядові, заповідаючи зірвання будь-яких дальших переговорів з теперішнім іранським урядом премієра Моссадеха. В повідомленні міністерства закордонних справ мотивується цей крок тим, що вчорашня промова премієра Моссадеха перед іранським сенатом виключила можливість будь-якого результату з дальших англо-іранських переговорів. Тому британський уряд пішов проголосити ведені попереднього місяця переговори в Теґерані не за „перервані", але остаточно „зірвані". Британія рівночасно застерігається, що будь-яка іранська акція проти англійських громадян в Ірані вважатиметься дальшим порушенням постанов Міжнародного Трибуналу в Гаазі й Іран понеситиме за це консеквенції.

В СВІТІ

- **Совєти форсують плян єдиної** европейської армії, в зв'язку з чим до Чехословаччини, Мадярщини і Румунії прибули численні російські військові спеціялісти.
- **Конгрес Британських Трейд-Юніонів** домагається від соціялістичного уряду націоналізації закупів, продажу і розподілу основних споживацьких товарів, головно харчових.
- **Маленький вулкан діяметром** 18 дюймів „вродився" біля Неаполю на одному горбі, викидаючи попіл і газ.
- **Радарну систему встановили** росіяни вздовж західного кордону між Тибетом та Сінкіяном і Індією, Кашміром та Пакистаном. Лондонська розвідча інформація говорить про „гігантські вибухи" в горах і про „валки каторжних робітників за працею на аеродромах" в тих місцевостях.
- **„Глибоку подяку" Сталінові** за допомогу Росії у війні Китаю проти Японії висловив у своїй радіопромові вождь червоного Китаю Мао Тзе-Тунг.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПРИВІТ КАНАДІЙСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ

Українці в Канаді святкують цього місяця 60-річчя приїзду до цієї країни перших українських поселенців. Саме тепер—від 7 до 9 вересня—відбуваються центральні святкування у місті Вінніпеґу, столиці українців Канади, з ініціятиви та під проводом Комітету Українців Канади. Подібні свята влаштовуватимуть впродовж місяця вересня також інші осередки українського життя в Канаді. Між іншим відбудеться величаве святкування 60-літнього Ювілею Українських Піонерів в Канаді в місті Торонто, в днях 29-30 вересня, яке заслуговує на спеціяльну згадку, бо там комуністи влаштували недавно своє окреме ювілейне „святкування", получене з відкриттям памятника Шевченка, дарованого Москвою, щоб цею інтриґою не тільки баламутити заокеанських українців, але одночасно й пошкодити українському імені в Канаді й Злучених Державах, зв'язуючи його з кремлівською диктатурою та большевизмом.

60-річчя українського поселення в Канаді це тріюмф чесної праці й глибокої віри, прикмет, набутих у старім краю й переданих піонерами молодому, вже в Канаді родженому й вихованому поколінню, що ступає слідами батьків. Це важка боротьба з надзвичайними труднощами і власними недомаганнями. Це перемога великої Ідеї, яка не дала канадійським українцям загинути, з одного боку, як українській спільноті, а з другого—допомогла їм стати в розмірно короткому часі співласником чудової, вільної країни, в якої матеріяльну та духову розбудову вони вложили і свою окрему пайку.

За все це подивляємо так близьких нашому серцю наших рідних сусідів. Радіємо їхніми успіхами, як і тим, що ми, американські українці, старались у найчорнішій годині канадійської України прийти їй бодай з духовою допомогою, з газетою і книжкою, чи висилкою до них на відвідини першого українського священика, о. Нестора Дмитрова, співробітника „Свободи". В звіті з IV. Конвенції Українського Народного Союзу, друкованім у „Свободі" з 17 червня 1897 року, читаємо, що попри видавання „Свободи" та українських книжок найважнішою справою вважається те, що уряд УНСоюзу „занявся такою для українців важною справою, як еміґрація, висилаючи одного зі своїх найдіяльніших членів, о. Нестора Дмитрова, до Канади для провірення відносин, у яких доводиться жити нашим українським поселенцям". УНСоюз, хоча сам був тоді дуже бідний, маючи всього $2,540 маєтку, покрив видатки цеї подорожі, а „Свобода" видрукувала тоді довгий ряд фейлетонів о. Дмитрова про „Канадійську Русь" та видала їх ще окремою книжечкою. Радіємо, що ці давні щирі й теплі взаємини сьогодні набирають щораз глибшого змісту в культурному, ідеологічному та політичному розумінні, а зокрема у спільній допомозі визвольним змаганням українського народу. Зв'язок американських українців з канадійськими повинен бути тепер ще більше затіснений. Цього вимагають навіть інтереси самих тих країн, у яких живемо, себто Злучених Держав і Канади, бо ж ці країни опинились у важкій боротьбі з таким ворогом, який є одночасно найбільшим ворогом України, а якого ми краще інших знаємо.

Великі осяги канадійських українців, про які говориться і пишеться у Канаді з нагоди цього ювілею, приносять честь усьому українському народові, усім тим, що зв'язані з українським іменем. Вони покривають славою і нас, американських українців. З такими почуваннями вітаємо наших канадійських братів з їхнім Ювілеєм і бажаємо їм з усього серця щастя та дальших успіхів.

„Фантастична" нова зброя

Промовляючи на зібранні Демократичної партії в Сан Франсіско безпосередньо перед відкриттям мирової конференції, президент Труман згадав за „фантастичну" нову зброю, ще страшнішу, від тої, якої „ми всі найбільше боїмося", отже від атомової, та яка може „змести з лиця землі нашу цивилізацію". Яку саме „фантастичну" зброю мав на думці президент Труман — це, звичайно, таємниця. Проте, на підставі відомого досі розвитку в ділянці підготовки нової зброї можна поробити й деякі здогади та заключення щодо натяків президента Трумана. Деякі інтересні міркування на цю тему подає науковий редактор агенції Асошіейтед Пресс, Говард Блекслі.

Блекслі вважає, що президент міг мати на думці керовані із землі ракети незвичайної швидкости і сили, як теж подібні літаки. Але його завваґа могла відноситися й до ділянки електроніки, сила і можливості якої справді фантастичні.

Суперсонічні літаки і керовані із землі ракети можуть впродовж найкоротшого часу перевозити атомові; водневі або спеціяльні радіоактивні бомби, як теж нові роди звичайних розривних і запальних бомб. При цьому пригадується, що запальні бомби під час другої світової війни накоїли у ворожому запіллі багато більше шкоди, ніж розривні. Нові запальні бомби не захоплюють своєю деструктивною силою таких великих просторів, як їх може захопити атомова або воднева бомба, але вони можуть бути ще більш грізні і жахливі на менших просторах, де атомова бомба могла б „не виплачуватися". Крім того, полумінь з нових запальних бомб дослівно „розливається" і її не може здержати ані вода, ані жадна інша перешкода. Вже сама свідомість такої зброї тероризує ворожу армію та підриває її оборонну силу.

Ефективність такої зброї залежить насамперед від можливостей її перевозу та скинення на кожну бажану ціль. Тепер відомо, що авіяційні лікарі студіюють можливості і засоби охорони від горячі та від інших діянь пільотів, що летітимуть зі швидкістю 1,800 миль на годину. Значить, що й така швидкість можлива. Якщо так, тоді для американської авіяції не існуватимуть простірні перешкоди і не буде місця на землі, на яке вона не могла б доставити і скинути атомову або водневу бомбу.

Відносно водневих бомб, для яких атомова бомба правила б тільки як „запальник", досі тільки відомо, що президент Труман, за згодою Конґресу, уповажнив індустрію до її продукції. Чи вони вже продукуються — невідомо.

Радіоактивні бомби можна виробляти з „відпадків", що залишаються при продукції атомової і водневої бомби. Ці радіоактивні бомби не матимуть великої деструктивної сили, але вони з черги можуть відіграти рішальну ролю в рівночасній психологічній війні. Свідомість людини і вояка, що його в кожній хвилині може засягнути невідомо як і звідки таємна радіоактивна сила з усіми її деструктивними можливостями для людського організму, напевно не причиниться до піднесення його відповідної сили, хочби за ним стояв і комісар з наганом в руці. До тої самої категорії треба зарахувати теж можливості біологічної зброї.

Брекслі в дальшому твердить, що тепер можемо бачити і стріляти в повній темноті, можемо фотографувати невидні для людського ока предмети, що ми можемо мати „електронічні вуха, очі і мозки", отже апарати, які з найбільшою прецизністю і на найдальшу віддаль можуть бачити і стріляти швидше і точніше ніж найбільш виспеціялізована людина.

Звичайно, президент Труман міг мати на думці ще й цілком нову та цілком іншу таємну зброю, для розвитку якої американська індустрія майже не має будь-яких обмежень. І в цьому власне треба добачувати головну можливість рятунку світу і людства та його цивілізації, щонайменше на деякий час, як довго ця зброя і ці можливості залишаться монополем миролюбних Злучених Держав.

60 літ українського піонерства в Канаді

В цьому році минуло 60 літ від того часу, коли українська нога Івана Пилипова й Василя Єлиняка, 7 вересня 1891 року, вперше ступила на канадійську землю. 60 літ тому назад наші діди й батьки почали прочищати канадійські праліси, будувати перші свої оселі, орати й обробляти землю, сіяти на ній святе зерно хліба, пашні, заводити худобу й інше господарство й перетворювати той переліг непрохідних лісів і диких степів на родючі поля збіжжя і творити з канадійських земель шпіхлір пшениці й іншого збіжжя для цілого світу, а в першу чергу для Канади, для себе й своєї родини.

60 літ тому у Канаді вперше осідає й українське робітництво: спочатку на Заході Канади на фармах, щоб допомогти фармерам у їх господарюванні й собі заробити гріш на кусок хліба й до хліба, а то й доробитись на власне господарство й допомогти родині в її нужді про найнеобхідніше. І тільки пізніше виробляється робітництво індустріяльне і професійне, як кляса, як стан українського суспільства.

Отже, 60 літ тому в Канаді осідає тільки два найбідніших стани українського народу, дві найнижчих групи його: **селянин-хлібороб і робітник,** що тільки з праці рук своїх жили й доробляпись.

Коли б розповісти історію кожної піонерської родини, що на початках осіла в Канаді, то це була б не історія, а трагедія бідування її в невідомій країні без мови, без засобів до життя, з однією тільки вірою в себе, в свої сили і з надією на Бога. Такі трагічні моменти з життя кожної родини розповідають нам численні спомини поодиноких піонерів наших, що вже написані й надруковані. А найкраще розповів нам про них наш найбільший письменник у Канаді, Ілля Кіріяк, у своїй визначній повісті „Сини Землі".

То історія кількох родин, що приїхали до Канади, й почали з нічого й доробились великих маєтків. Така приблизно була історія кожної піонерської родини в Канаді. В ній є властиве і спільне всім піонерським родинам: статечність, запопадливість у праці, ощадність, скромність у вимогах, віра в свої власні сили й поміч Божу, релігійність, глибока пошана до своїх рідних традицій, звичаїв, до своєї минувшини і до своїх родичів, туга за рідним краєм, з якого виїхали, за своєю церквою і рідною піснею. Рідне слово, Біблія й „Кобзар" Шевченка, — то були ті настільні книги, що супроводили майже кожну родину тут у Канаді, в її радості й горі і рятували в тяжкі дні розпуки й тішили в щасливі дні успіхів.

Оці національні прикмети наших піонерів стали на сторожі їх життя й вивели їх на широку дорогу успіхів і поступу. Прості хати в тім культурно-господарськім поступі змінювалися на модерні віли з електрикою й усім урядженням; дерев'яні й напів залізні плуги й борони мінялись на трактори; воли й коні замінювались моторами й повзунами; коси й ціпи — на моторові машини наймодернішої техніки; а вози перемінювались на троки й авта. Як розповідаєш про цю переміну, то ніби слухаєш якусь казку, а в дійсності то була телика й тяжка праця рук, що тільки протягом довгих років наставали зміни на ліпше й господар-фармер ставав на тверді ноги на власнім грунті, підносився в численних випадках на зразкового фармера й записувався на численних господарських виставах у золоту книгу історії канадійського зразкового господарства. Так вибивався наш піонер на великого взірцевого господаря й чоловіка.

Але такий поступ виявлявся не тільки в фармерськім господарстві. В кожній ділянці своєї запопадливої праці український піонер доробився до великих успіхів і до великого поступу. В фабричній індустрії маємо своїх фабрикантів; в промисловій діяльності маємо своїх промисловців; в бизнесі — своїх бизнесовців; в спілчанській діяльності — своїх громадських підприємців; в кооперації — своїх кооператорів; а в робітництві — своїх басів, форманнів, директорів, інструкторів і конструкторів.

Отже, ні одна ділянка не була порожня, де б наш піонер своєю статечною працею не вибився на високе становище і не заняв у ній провідну позицію. Із найнижчого хлібороба й робітника ставав кваліфікованим; з двох-клясового суспільства перетворювався в многогранну суспільну провідну й незалежну силу.

У цім і полягає велика піонерська вкладка українця в загальну господарську скарбницю Канади; велика роля українців-піонерів в історії розвитку господарської Канади. Це є ті матеріяльні цінності, які українець-піонер створив силою своєї тяжкої фізичної праці й духової напруги свого статечного розуму і вніс у державне господарство Канади міліярдові цінності, в основі якої лежить ота питома вага національної господарсько-творчої душі українця.

Це перший покажчик, який український нарід, де б він не з'явився і в яких би умовах він не жив, є творчий, здібний і йому глибоко притаманний поступ до найвищих щаблів людської матеріяльної культури.

Але українці в Канаді виявили велику творчу здібність і в духовій ділянці. І цими першими творчими духовими проявами були українська церква, школа й українська духова культура.

Загально відома глибока релігійність українського народу від найдавніших часів. Український нарід перший на Сході прийняв християнську віру і розбудував свою національну цекрву та створив свою ієрархію. За часів українського козацтва й козацької держави український нарід найсильніше боронив силою свого козацтва і братств українську християнську віру.

Тому зовсім зрозуміле, що й на новій батьківщині, як Канада, український нарід своїми власними силами розбудував свою Церкву з численними парафіями і священиками.

Не меншу творчу здібність наші піонери виявили в Канаді щодо розбудови своєї школи, де б мали брати науку їх діти. Українці тут будували й опікувались не тільки англійською школою, щоб діти їх могли жити в американськім світі і брати в нім чинну участь, але розбудовували і свої рідні школи, щоб діти їх не забували, чиї вони й яких батьків діти, вчились і пізнавали свою рідну культуру, щоб бути добрими українцями, будучи разом і добрими й корисними канадійськими громадянами в тім дусі, що був визначений найвищими чинниками канадійської влади й канадійської культури. Тільки тоді нарід буде творчим у розбудові канадійської культури, коли він буде співтворцем її в дусі повної духової і культурної кооперації і співпраці і вносити до неї найкращий вклад із скарбів своєї національної культури. І наші піонери на початках і тепер цей свій власний культурний вклад вносять і збагачують ним, як окремий нарід, канадійську культуру взагалі, мистецтво й науку зокрема.

В цих прямуваннях творить наш нарід свої школи, творить свої культурні установи й орґанізації, як Просвіти; Народні Доми, Інститути, цілоденні школи, народні українські школи, духовні семинарі, колеґії, департаменти української й інших слов'янських мов при канадійських університетах і наукові дослідчі лябораторії, наукові установи. Це безперечно великі культурні здобутки власних рук наших перших і теперішніх піонерів, наших творців мистецьких орґанізацій, як театри, хори, різні індивідуальні мистці.

Те саме можна сказати і про розбудову власного господарства, як різні спілки й кооперація.

Добре написались українці в Канаді і на політичнім полі у створенню своїх чисто громадських організацій, як БУК, СУС, УНО, СГД, УРО, Ветерани і інші організації.

Нарешті, розбудували свою громадсько-політичну і національну пресу, літературу, історію, наукові видання і творення своїх власних видавництв.

Отака конструктивна громадська праця привела всіх українців у Канаді, крім комуністів, до об'єднання і в 1940 році повстав у Канаді координаційний і репрезентативний громадський центр Комітет Українців Канади (КУК). Це вперше на американськім континенті українці спромоглися на таку громадську установу і дали тим доказ, що їх громадське життя не може вже вміститися в одноклітинній формі, а вимагає організаційної і всім конструктивним силам спільної надбудови.

А коли взяти на увагу, що вже від 1914 року українці Канади через своїх послів беруть участь в політичнім життю, то ці успіхи українських піонерів безмірно помножуються. Нині українці Канади мають в парляменті Манітоби свого Спікера, в провінційних парляментах засідає кільканадцять послів, є двох суддів, є вже багато професіоналістів у найвищих фахах, як дослідники, професори університету, наукові сили, численні вчителі, лікарі, адвокати, агрономи, фармацевти, інженери, бизнесовці і т. д., — все це говорить про те, що українці, приїхавши до Канади, як фармері й робітники, дали Канаді й духових робітників, що гідно ведуть свою працю і в українських середовищах і для українців. Такі є осяги й піонерська праця нашого народу в Канаді, що все вів і веде місійну працю на всіх ділянках духової і персональної праці і всьому українству приносить тільки користь.

Українство в Канаді перейшло за цих 60 років три основних етапи життя: 1) від 1891 до 1914 рр.; 2) від 1920 року до 1943 р. і від 1945 р. до сьогодні. Це три головні хвилі першої, другої і третьої еміґрації, які, кожна зокрема, дали Канаді багато корисного, творчого і кожний раз збагачували українське життя в Канаді новими осягами. Піонерство українців у Канаді це є важний конструктивний чинник в розбудові цеї країни. Ця творча праця виявляється вже сьогодні великими успіхами в духовій і матеріяльній ділянці.

Підсумовуючи цю 60-літню піонерську працю українців у Канаді, ми бачимо не лише великі її осяги, але бачимо також, що ще треба нам зробити. Передусім українці Канади, що найважніше, хочуть бути собою. Вони хочуть дальше плекати свою рідну культуру і жити власним духовим життям. На всіх ділянках треба великих зусиль, щоб не змарнувалися здобутки українських піонерів. Це може бути при одній єдиній передумові, якщо між українцями буде єдність і співпраця. Поодиноко тут ніхто нічого доброго не вдіє.

Тому, складаючи нині глибоку пошану нашим піонерам за їх труди, покладені в цій країні, поставмо до себе вимогу єдности. Навчімся шанувати свої погляди і думки, будьмо для себе справедливі і не забуваймо, що на кожному з нас „мільйонів стан стоїть". Це єдина і певна дорога до поступу і ще кращого розвитку.

Комітет Українців Канади

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

3)

ГПУ — НКВД в якомусь шахматному порядку заарештовувало людей, найсуворіше дотримуючись пляну.

Щоночі на кожній вулиці заарештовувано кільканадцять чоловік.

Кого ж заарештовувало НКВД? Невже на кожного з арештованих були матеріяли, які доводили, що та чи інша людина являється державним злочинцем?

Зовсім ні. НКВД — цей меч большевицької диктатури, діяло дуже просто. Воно ізолювало і знищувало, або засилало на північ кожного, кого уважало, що при першій ліпшій нагоді він може виступити проти режиму. А таким в потенції був кожен. Тому НКВД не щадило й найвищих партійних достойників. Доведене до крайности населення часто кидалося до одвертого спротиву, хоч і виглядів на успіх не було.

За страшенного терору, відсутности зброї і саме головне зв'язку — окремі стихійні повстання, що виникали в Україні (ліси західнього Поділля, Кубань, Черкесії, Курдистанії, Вірменії), були криваво приборкані особливими військами ЧОН (Часті Особенного Призначения), та ГПУ, які в більшості рекрутувалися з людей нового хову, комсомольців і комуністів.

Малописьменні набрані з сільських ледацюг, вони були добрими „службистами" для сталінських сатрапів, виконуючи свої криваві обов'язки сумлінно. На Україні приборкували повстання „чонівці" набрані з татар, черкесів і курдів, і навпаки у Туркестані чи Кавказі — походженням з України.

Щоб описати, як виглядали такі карні експедиції в часі і після заворушень, для цього потрібен талант Данте.

Коротко кажучи: в деяких районах було вистріляне все населення. В тисячах сіл — розстрілювані всі, або щонайменше 50% мужчин, мільйони вивезено в Сибір. Ціла Кубань — найбагатша частина України — майже зовсім очищена від українського населення. Від заграви пожеж і під дике виття собак, населення розстріляно, або вивезено, а на його місце навезено кацапів з коронних московських земель. Таке ж сталося в багатьох округах південних областей України і в широкій на 30 км прикордонній полосі здовж польської границі.

Я молода людина. Народився 1914 р. Виховався в совєтській середній школі, після якої закінчив курс для працівників банків. Часи української національної революції були для мене лише неясним спогадом дитинства. В умовах „залізної заслони", що ізолює від зовнішнього, поза СССР, світу, я не мав змоги порівнювати і викривати брехливість совєтської пропаґанди. Від людей старших чув, що перед революцією, хоч і було що їсти, то проте був національно-політичний гнет царської Росії.

Яке могло бути в зв'язку з тим моє особисте ставлення до совєтської влади? Про терор, його причини й розміри — я знав мало. Про брехливість пропаґанди теж. А все ж існуюча дійсність дала мені освіту й працю. Чи міг я додуматись, що це лише орган окупанта, що я і весь український народ в своїй державі могли б побудувати інше життя? Що нас грабують в ім'я цілковитого знищення, а не визволення трудящих?

Тому то до 1930 року я ставився до влади більш менш позитивно. Я не любив лише комуністів за їх нахабність і влізливість.

З початком колективізації, побачивши жахливі картини т. зв. розкуркулення, коли було пограбовано і заслано, або розстріляно заможніших сільських господарів, я хоч і не розумів суті того явища, сприняв його негативно і передбачав занепад господарства та зубожіння країни.

Але найбільше вплинули на мене голодові роки 1932-33 року.

Будучи походженям з села, я ніколи не поривав найтісніших зв'язків з моїми батьками, селянами з Літинського району.

Поворотним пунктом у розвитку мойого світогляду і психіки була голодна смерть мого батька. Його, опухлого з голоду, привезено до літинської лікарні, де він і помер весною 1933 р. Як я довідався пізніше, там щодня занотовувано сотні мерців. Мого батька закопано на цвинтарі лікарні разом з 137 трупами людей померлих з голоду у квітні 1933 р.

Я як службовець отримував 200 грам сурогатного чорного хліба й то досить нерегулярно. За цим пайком я мусів щодня вистояти ще кілька годин у черзі.

Я не любив і не цікавився політикою, але вона перша зачепила мене. Мимоволі задавав собі питання — чому робиться те чи інше безглуздя. І все, що робилося, було немов спрепароване у якійсь одній величезній аптеці і несло отруту для народу під . . . маркою найкращого ліку.

Люди пили той „комуністичний бальзам" . . ., вмирали від голоду, на засланні в Сибірі, пивницях чи по цвинтарях ЧК.

В 1933 році я був відряджений у Москву й там не бачив такого страшного свавілля й розбишацтва, яке коїлося в Україні. Там арешти були поміркованi, а в крамницях продавався навіть хліб, за яким приїжджали зо всього терену СССР, а зокрема з пшеничної України — голодуючі. У Харкові пролунали постріли Хвильового й Скрипника. Почалася справа СВУ (Союз Визволення України). Все частіше почали вживати виразів „викорчувати до щенту рештки українського націоналізму", або „Україна — невід'ємна частина СССР" . . .

Тоді я зрозумів, що все українське — сам нарід і його звичаї і багатства, культура, його найкращі якості — небажані кремлівським сатрапам. Вони не могли й не можуть забути ніколи змагань українців організувати свою власну державу, ніколи не забудуть, що ми Москві чужі, а тим вже й ворожі.

Я сам, без чужої допомоги, прийшов до таких поглядів за чотири роки обсервації, як я став з дитини — думаючим юнаком. Я не виступав ніде ні на яких зборах, а на пропозицію вступити до комуністичної партії відповів, що „хочу залишитися непартійним большевиком" (попробуйте сказати інакше). На праці я поводився акуратно і обережно — робив, що від мене вимагали, ніколи не любив виступати на зборах, не встрявав у жадні дискусії, але знав, що прийде час . . .

БРАТНІЙ ПРИВІТ КАНАДІЙСЬКИМ УКРАЇНЦЯМ В 60 РІЧЧЯ ЇХНЬОГО ПОСЕЛЕННЯ!

„УКРАЇНСЬКИЙ ВКЛАД"

В числі з 7 серпня винніпеґський щоденник „Винніпеґ Трибюн" помістив головну редакційну статтю під повище поданим наголовком. Ця стаття написана так вірно й компліментарно, що уважаємо за відповідне передати її нашим читачам у переводі. Зміст її як слідує:

„Присутність Премієра Сен Лорана в Плезент Гом у п'ятницю, щоб взяти участь у святкуванню 60-тої річниці українських поселенців-піонерів у Канаді, була зовсім на місці. Його устами ціла Канада зложила пошану горожанам українського походження й раділа з ними в цю значну річницю. Святкування в Плезент Гом було першим з багатьох таких святкувань, які відбуваються в степових околицях і будуть завершені в краєвому святкуванню у вересні.

Було на місці те, що перше свято повинно відбутися в Манітобі, та що на ньому повинен бути премієр, бо в цій провінції живе більше українців як у котрій інщій. Около 12 відсотків населення Манітоби є потомками тих людей, які прибули сюди 60 років тому і тих, котрі прибули по них з Буковини, Галичини й Волині. В Канаді є сьогодні між 400,000 а 500,000 канадійців українського походження. Перепис населення з року 1901 виказував, що їх було лише 5,682.

Піонери були переважно фармері. Вони прибули до цеї країни в пошукуванню за свободою й землею, на якій вони могли б працювати а колись і бути власниками її. Вони привезли зі собою знання в рільництві та інстинкт до плекання з своєї рідної родючої землі, які зробили вклад у великий рільничий поступ західної Канади. Багато їхніх дідей осталося на землі, і сьогодні багато багатих степових фармерів є доказом їхнього наставлення до праці й вродженого знання землі.

Але сини піонерів зробили відзначення в багатьох інших полях, в додатку до рільництва. Декотрі мають світлі карієри в публичному життю й професіях. Декотрі є учителями й інструкторами. Декотрі збагатили канадійську музику, мистецтво й літературу. На плятформі з премієром, приміром, був спікер манітобського парляменту, суддя, кілька послів, учитель та інші громадські провідники — всі горді з свого українського походження.

Українське суспільство, мабуть більше як котра інша частина канадійської мозаїки, є свідоме національних аспірацій своєї европейської батьківщини. Воно пам'ятає століття тиранії й болючих кривд з рук опресорів. Це не стало перешкодою в їхньому канадійському горожанстві, доказом чого є їхній рекорд у часі війни. Однак вони мають глибоко вкорінену любов до своєї батьківщини.

Гидко дивитися на спроби комуністів у Канаді й Совєтському Союзі перекручувати ці почуття на свою власну користь. Велика більшість українських канадійців є дуже противна комунізмові. Число катедр і великих церков, збудованих українським суспільством, є одним вражаючим доказом того факту. Однак є меншість, з около 10 відсотків, яка є віддана комунізмові та пробує зробити враження наче вона є голосом українців у Канаді. Ця меншестева група пробує вживати оказії, такі як ця річниця, для пропаґандивних цілей.

Комуністи допускаються чого будь. Навіть твори великого українського націоналіста, патріота, поета й маляра, Тараса Шевченка, вони перекручують у похвали „російських демократів". Ця меншість не одурить українське суспільство. Діти піонерів навчилися з уст своїх батьків і матерей про націоналістичні аспірації й надії своєї батьківщини. Ті, котрі прибули в протязі кількох минулих років як новоприбулі з таборів, мають з першої руки досвіди з „російськими демократами" і ненавидять комуністичну ідеологію великою ненавистю.

Однак інші канадійці повинні бути на осторозі проти прийняття думки, що викрики й пропаґандивні вигуки комуністичної меншости є репрезентативними почуваннями 90 відсотків канадійців українського походження, які ненавидять безбожницький комунізм, і яких сини склали свої голови в обороні демократії. Комуністична меншість була б вдоволена, коли б їй вдалось створити недовір'я й незгоду між українцями й іншими етнічними групами в Канаді.

Шістдесять-літня річниця прибуття до Канади перших українських поселенців з України дає нагоду всім іншим канадійським групам прилучитися до синів піонерів у приязні. Горожани українського роду зробили важний вклад у Домінію в минулому, і без сумніву зроблять ще більший вклад у будуччині".

(За „Канад. Фармером")

СКИТАЛЬЦІ ЗАПРОТЕСТУВАЛИ ПРОТИ КОМУНОФІЛЬСТВА НА ВЧИТЕЛЬСЬКОМУ З'ЇЗДІ

На закінчення національної конвенції Американської Федерації Вчителів, що відбувалася в Ґренд Рапідс в часі від 19-23 серпня ц. р., відбувся дня 23 серпня Інтернаціональний Вечір Пісні і Танцю, в якому брали участь усі національні групи, які вдалося зорганізувати в місті. Між іншими брала участь група українських скитальців, що вибилася на перше місце, як своїми строями, так теж піснями (мішаний хор і сольо) та танком.

На жаль, дехто з організаторів з'їзду розумів занадто своєрідно значення Інтернаціонального Вечора, бо між прапорами народів, що брали участь в програмі, помістили совєтський прапор, що мав заступати державні прапори поневолених Москвою народів, що виступали на вечорі, а саме українців та лотишів.

Лотиші, що мали виступати перші, заявили, що не будуть виступати, коли прапора не усунуть зі залі. Під грімкі оплески зібраних аранжери вечора винесли прапор СССР зі залі.

Мабуть не більше приємним було комуністичним поплентачам, що були на вечорі, коли конферансіє української групи — студент університету Слав'ян Білецький в коротких але різких словах змалював приявним положення України під большевиками та збройну боротьбу українського народу проти большевиків.

Д-р Роман Верес

ПРОТИ ОПОГАНЮВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО МИНУЛОГО

Резолюція Головної Управи ОбВУА в Ню Йорку, прийнята на засіданні, 4. серпня 1951.

Головна Управа Об'єднання б. Вояків - Українців в Америці отримала від Управи Відділу ОбВУА-Филаделфія листа в справі фелейтонів-споминів п. Остапа Войнаренка в часописі „Америка" з залученим таким текстом резолюції згаданого Відділу в цій справі, прийнятої на Ширших Сходинах б. Вояків-Українців у Филаделфії 20. липня 1951:

„Ширші Сходини б. Вояків-Українців у Филаделфії, членів різних колишніх військових формацій від Армії УНР і УГА до УПА включно, скликані Управою місцевого Відділу ОбВУА, після обширної дискусії над споминами п. Войнаренка з рр. 1917-21, які починаючи від 22. червня ц.р., появляються в щоденнику „Америка" п.н. „До нової Полтави", ствердили одноголосно: Так звані спомини п. Войнаренка є насправді пасквілем на Українські Визвольні Змагання в рр. 1917-21. Ширші Сходини б. Вояків-Українців з обуренням стверджують, що ті „спомини" вдарять не по якійсь українській політичній групі чи установі, а по всій тодішній українській визвольницькій боротьбі та всьому свідомому українському народному активі, утотожнюваному автором із „чернею". Нападаючи без ніякого стриму на весь тодішній легальний провід часів Центральної Ради і Директорії Української Народньої Республіки, як на єдиного спричинника нещастя України й невдачі її державницьких змагань та протиставляючи йому виключно лише Гетьманат П. Скоропадського з усією його політикою і всіми його співробітниками, автор тих споминів глибоко ображує почування всіх тих б. вояків, які боролися за українську державність під проводом зогиджуваних автором діячів і полководців. Бувші Вояки-Українці з обуренням стверджують, що знайшовся громадянин, який, скрившися за невідомий громадянству псевдонім, дає на сторінках українського часопису пропаґандивний матеріял всім запеклим ворогам українства. З найбільшим жалем стверджується, що український часопис дав місце такій наклепницькій кампанії".

Подібні протести - резолюції надіслали Головній Управі також Відділи: Ню Йорк, Нюарк та інші.

Головна Управа ОбВУА познайомилася докладно з текстом згаданих фейлетонів п. Войнаренка, що почали появлятися з днем 22. червня 1951 р. з ч. 119. „Америки" і після переведення дискусії над фейлетонами та над резолюціями Відділів, прийшла до такого висновку:

Головна Управа ОбВУА одобрює становище Відділів та заявляється проти вміщування подібних статтей під теперішню пору в українській пресі навіть, коли вони є і з цитатами односторонно й без історичної об'єктивности написаного твору В. Винниченка „Відродження Нації", бо це у висліді опоганює й знеславлює визвольні змагання українців за свою державність. Головна Управа ОбВУА є рішуче проти знеславлювання українських визвольних змагань не тільки часів 1917-21 рр., але усієї визвольної боротьби України по сьогоднішній день, Головна Управа ОбВУА осуджує всіх подібних анонімних та псевдонімних авторів, які найменш покликані до того, щоб давати якінебудь поучення українцям.

За Головну Управу ОбВУА:

Д. Галичин, голова; **д-р В. Калина**, гол. секретар; **д-р В. Галан** і ген. штабу полк. **А. Валійський**, заст. голови; сот. **П. Вишневецький**, скарбник; полк. **М. Рибачук, Е. Стахів, І. Поритко, д-р І. Олексишин, майор Д. Бакум, О. Литвиненко**, референти. Голова Контр. Комісії ген. пор. **О. Загродський**. Голова Головного Суду полк. **С. Єфремов.**

УВУ ПРО АНКЕТУ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В зв'язку з тим, що на терені Злучених Держав Америки ходять несправедливі чутки, нібито професори Українського Вільного Університету співпрацювали в Мюнхені з Науковою Експедицією Гарвардського Університету й брали участь в опрацюванні її анкет, вважаємо за потрібне подати до уваги української громадськости таке:

В зв'язку з відвіданням УВУ членами експедиції п. Р. А. Бауером, п. Лютером і проханням з боку останнього постачити експедиції потрібну літературу в питаннях україністики з доручення ректора УВУ, проф. І. Мірчука, зв'язки з Експедицією підтримував проф. Ю. Бойко і зробив зі свого боку все можливе, щоб з науковою об'єктивністю ознайомити дослідників Експедиції з національно-державницькою боротьбою українців, зокрема в підсовєтській дійсності.

Коли представник Експедиції звернувся до проф. Ю. Бойка допомогти засобами Університету в технічнім виготовленні складеної членами Експедиції анкети з національного питання, то проф. Ю. Бойко відповів, що така анкета не може бути використовувана, бо вона складена необ'єктивно, позначена російськими аспіраціями й ображає національні почування українців. Представники Експедиції погодилися з початку ґрунтовно переробити анкету в співпраці з професорами УВУ. В зв'язку з цим 21. березня ц. р. відбулося засідання наукових співпрацівників Експедиції Гарвардського Уверситету з проф. проф. Н. Василенко - Полонською, Ю. Бойком та ректором УВУ, проф. І. Мірчуком (останній мав змогу лише частинно брати участь у засіданні).

Одначе на цьому засіданні, після багатогодинних дебатів, виявилася неможливість узгіднення тексту анкети з огляду на те, що представник Експедиції п. Лютер (на якого Експедицією було перекладено обов'язок закінчити справу узгіднення) залишився на російських позиціях. Тому присутні на той час на засіданні професори Н. Василенко-Полонська і Ю. Бойко відмовилися від продовження розмов і заявили, що з огляду на неможливість узгіднити анкету в кінцевих питаннях, вони вважають, що узгіднення не наступило ні в якій частині анкети, і що анкету ні в чому не можна пов'язувати ні з УВУ ні з його співробітниками. На цьому стосунки між УВУ й Експедицією Гарвардського Університету перервалися.

Якщоб виявилося, що робляться спроби згадану анкету використати для створення „статистичних даних" про національні відносини в сучасній Україні, то ми вважали б за конечне вказати на цілковиту неможливість таким шляхом в якійсь мірі наблизитися до вичення об'єктивного стану речей. Така анкета нічого, крім фальшування дійсности на користь традиційному російському імперіялізмові, дати не може.

Професори УВУ:
Н. Василенко-Полонська
Ю. Бойко
І. Мірчук

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Теодор Терен** — український баритон, робить свій американський дебют в Тавн Голі — неділя 7-го жовтня о год. 5:30 пополудні. В програмі поруч західноевропейських клясиків є твори українських композиторів: В. Барвінського, В. Лятошинського, Н. Нижанківського. Т. Терен учився у славетного баса Метрополітен Опери — Адама Дідура, здобув першість на змаганні українських співаків, виступав як дебютант 1937 році в Варшаві, гастролював по Европі в концертах, операх і ораторіях, в ролі Фіґаро в одноіменній опері виступав біля трисclub разів.

● **Українська радіопрограма** рідною мовою буде передаватися для стейту Конектикат зі станції в Гартфорд, Конн. 1290 Кілос. Перша передача буде 9-го вересня о год. 12:35 опівдні. Радіопрограму організували Іван Черниш та Мих. Мельник.

● **Катедру, резиденцію і канцелярію** своєму будучому епископові мають збудувати православні українці західної Канади — західної єпархії УГПЦ. Досі зібрали й оголосили пожертв на будову катедри $24,883,58.

● **Питання кубанської репрезентації** перед національними об'єднаннями і урядами інших народів та питання загального зговору головних угруповань кубанської еміґрації обговорювалось на чотироденних нарадах політично - громадських кубанських діячів, які перебувають у Торонто і до яких завітав із ЗДА кубанський діяч д-р О. Балабас. Та найбільше уваги на цих довірочних нарадах присвячено антикубанським аспіраціям тих, хто на випадок розвалу СССР хоче провести збоку свої зміни в Чорноморсько - Каспійському обширі.

● **За першу половину 1951 року** до Канади прибуло еміґрантів: 2.642 українців, 4.880 поляків, 1642 чехів і 686 росіян. За той самий період минулого року прибуло 2373 українців, 3970 поляків, 552 чехословаки і 287 росіян.

● **Український представник** вітав білорусів у Манчестері (Англія) на врочистому святі сьомої річниці 2-го Всебілоруського Конґресу, що відбувся в столиці Білорусі в Менську 27-го червня 1944 і що створив Білоруську Центральну Раду та започаткував Білоруську Краєву Оборону.

● **Прилетів з Ню Йорку до Мюнхену**, щоб закінчити справу видання друком своєї докторської дисертації молодий лікар д-р Евген Грабарчук, який 1949 р. закінчив Мюнхенський університет, а тепер працює в ЗДА.

Нові Книжки

ЗБІРНИК ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ „Весна

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) видала у Филаделфії перший збірник матеріялів для дошкілля (32 сторінки великого формату, цикльостиль) п. н. „Весна". Упорядкувала й зредагувала збірник заслужена на громадському педагогічному полі діячка Марія Юркевич. Ціллю збірника є дати батькам і дошкільним виховникам відповідний матеріял, який допоміг би їм всебічно розвинути малята, а передусім виховати їх в українському національному дусі.

У збірнику знаходиться дбайливо й фахово підібраний навчально-виховний і літературно-мистецький матеріял (оповідання, гутірки, казки, саморобні іграшки), який зосереджується довкола гасла — весна. Крім матеріялів, зв'язаних із весною, як порою року, маємо тут цикль, присвячений Шевченкові, Великодним святам і Дневі Матері. Завдяки такому доборові матеріялу дитина знайомиться з рідною природою, звичаями, традиціями, поетичною творчістю, вчиться любити своє рідне, розвиває й збагачує рідну мову.

Впорядчиці можна зробити закид, що вона зломала методичну засаду, яка при навчанні каже виходити від речей дітям знаних, а щойно тоді давати нові, невідомі. Весна, зображена в збірнику, садочковим дітям (3-5 рік життя), що не були в рідному краю, незнана. Треба було вийти від тих образів весни, які діти переживають тут і до них нав'язувати. Добрий зразок такого методичного підходу дав Р. Завадович в оповіданні „Найдорожча яблунька" (додаток „Нашим малятам" у „Нашому Житті" ч. 8). Інакше дитина вчиться абстрактів і є небезпека, що таким абстрактом стане їй рідний край.

Мова збірника повинна бути дбайливіша. Але найбільший недолік „Весни", це цикльостильна техніка видання, що обнижує її естетичну й виховно-навчальну вартість та буде перешкодою в її розповсюдженні.

Не зважаючи на ці недоліки, збірник зробить неоцінену прислугу не лиш виховательками дошкілля, але й батькам, які не мають змоги післати дитини до рідного садочку.

З уваги на те, що збірник, коли йдеться про пору року, появився з запізненням, треба впорядчиці зробити зміну в запланованих дальших випусках і приготовити цикль „Зима", а щойно потім „Літо" й осінь".

Добре було б, як би наступні збірники вийшли при співпраці Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Така координація праці СФУЖО й ОПДЛ в ділянці дитячих видань вийшла б тільки на користь справі.

В. Б.

ВІДГУКИ ДНЯ

ПІСЛЯ ВАКАЦІЙ

Вакації, канікули, ферії — чи як там вони по-українськи називаються — минули. Дехто їх відбув на Флориді, дехто в горах, дехто на півночі в Канаді, але більшість таки вдома, в Ню Йорку, Филаделфії, чи іншім Дітройті. Особливо найновіша американська нація — т. зв. діпісти. Ці майже поголовно зіґнорували далекі виїзди і провели ферії в місці свого замітання, стелення, чи миття посуди.

Все ж таки тішилися.

— Від завтра маю ферії! — казав з радісним блиском очей один мій знайомий.

— І що робите?

— Передовсім сплю.

— Але певно кудись їдете.

— Обов'язково, тільки ще не знаю куди перше — північ чи південь.

— Флорида, гори, Канада?

— Ну, так далеко ні. Здається спершу поїдемо з жінкою на південь, до статуї Свободи, а потім разом з дітьми на північ, до Бронкс Парку. Видаток буде, але треба ж якось ферії використати. Повний тиждень!

І їздив народ...

Ті, що живуть на півдні перли спершу на північ, а ті що на півночі пхалися в сторону Саут - Феррі.

Це в Ню Йорку.

Думаю, що по інших містах те саме. Писали мені з Дітройту, що там трамваї щодня розвозили кудись діпістичних вакаційників, а в Филаделфії бачили їх навіть за містом — одних на півдні, других на півночі.

Може бути, що хтось десь чкурнув і на фарму, коли мав знайомих з „карою" чи автобус під носом, а свояків на фармі. Кажу — „може бути", бо про такі випадки мені не відомо.

Зате знаю напевно, що кілька збагачених діпістів проскочило в гори (100 миль і 35 дол. на тиждень!).

Між ними й одні мої знайомі...

Перед виїздом були трохи неспокійні. Не знати, чи там гарно, не знати, яке там повітря, чи потік, чи є старі ліси... Одно, казали, добре, що власник дому українець. І розмовитися легко, і загалом, уважаєте, що свій чоловік то свій!..

Перебули там свій тиждень, вернулися обсмалені, але з пригаслими очима і зі спущеними носами.

— Що такого? Повітря було недобре?

— Прекрасне. Хрусталь!

— А потік?

— Був. Ще й з водопадом.

— Може мало лісу?

— Як у Карпатах. Праліси і прабори.

— В такому разі все в порядку!

— Ні, не все.

— Хорували?

— Ще й як!

— На простуду, на шлунок?

— На господаря.

— На того вимріяного українця?

— Ви собі не можете уявити! Обіцяв нам кімнату 12 на 6 ярдів, а дав 3 на 4, замикав воду, гасив нам світло в 10 годині і казав нам відвідувати кукурудзу.

— Прекрасно! На лоні природи...

— Ідіть ви зі своєю природою. А пойзен айві, а ведмеді — дякую.

— Гей-гей! Нема то як наш добрий Старий Край. Що найвище кропива, курка, а в найгіршому разі пес.

І почали ми мріяти. Про Ворохту, Ямнє, Яремче, Зелем'янку...

Дійшли вкінці до незабутнього Черча.

— Чули ви, — один українець хоче в Америці відновити Черче. Навіть з тією самою назвою.

— Дай Боже. Навіть з тими самими хибами: болотом і поганою околицею. Тільки, щоб тут був такий милий настрій як там.

— Думаю, що буде. Господар знає Святе Письмо.

— Не розумію?!

— Знає, що Ной мав ще двох синів: Сема і Яфета.

— Як так, то буде мати успіх.

Ми глянули на годинники.

— Вибачте, але я спішуся.

— І я також.

— До милого замітання!

— Осторожно з тарілками!

І ми розійшлись, несучи з собою спомини минулого і мрії на майбутнє.

Галактіон Чіпка

● **Виборча кампанія в Греції** концентрується навколо двох вояків: воєнного героя ч. 1 — фельдмаршала Александра Папаґоса і його супротивника ген. Миколи Пластіраса — лідера ліво-центрового Національно - Проґресивного Союзу.

● **Великий податок на проїзд** західно - німецьких особових і вантажних авт через східно-німецьку зону до Берліну наклали Совєти, проти чого думають вжити контрзаходів західно - німецькі і західноберлінські представники, що зібралися для цього на спеціяльну нараду в зах. Берліні.

● **Королевою краси признана** втікачка Марія Сущинська на стейтовій виставі в Сиракюз, у стейті Ню Йорк. Вона польська графянка, має 16 років і живе тепер з батьками, які господарюють на фармі.

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

В околиці міста Шікаґо недавно відбувся випадок насильства над неграми; і це до деякої міри лягло темною плямою на історію нашої країни. Більшість американців, безперечно, відчувають сором за цю подію, але одночасно не треба підкреслювати, а особливо перебільшувати справжнє її значення.

Проте у цілому світі на чолових сторінках газет цю подію трактовано як сенсацію. Країнам Азії, так само, як і в Европі, видалось, що расова ворожнеча — звичайне явище г житті Америки. Назва передмістя Шікаґо — Сісеро, де ця подія трапилася, упродовж однієї ночі стала відома на цілий світ.

Найбільше роздували цей інцидент, безперечно, прихильники Совєтів. Народам Азії, які взагалі дуже мало знають про Америку, було розписано найменші подробиці цілої події.

Американці, що пишуть листи за кордон, повинні взяти це все до уваги. Необережні власні міркування з приводу расової проблеми, або вислови власної оцінки події можуть бути неправдиво витлумачені і можуть іще більше роздмухати вогонь совєтської пропаґанди. Проте, і правди не треба замовчувати. Але тут, як і в інших випадках, правду треба подавати так, щоб її не можна було використати для фальшивого тлумачення події.

Є багато фактів, що їх можна відповідно й корисно списати в листах. В одному місті негр міг зробити якусь видатну роботу й бути відзначеним своїми сусідами. Місцева негритянська церква чи організація могли зробити якусь пожертву. Ці відомості можуть бути також темою для листів.

Отже, є багато фактів, які, коли їх списати в листах за кордон, можуть стушкувати расові упередження. Армія Сполучених Штатів якраз тепер ліквідувала останню окрему негритянську військову частину. Сотні студентів-негрів учаться тепер у коледжах і університетах разом із білими. Понад 750.000 негрів брало участь в останніх виборах у південних стейтах. Негри й білі разом беруть участь у національно спортових змаганнях. Найкращі премійовані національні змагуни — негри. Більшість південних стейтів видали закони про заборону членам кланів чи інших подібних організацій носити машкари. Закони десятьох стейтів забороняють расову дискримінацію при затрудненні робочої сили. Негри працюють у поліції майже в кожному місті, включаючи південні стейти. Спільні авденції все більше й більше поширюються. У літературу й мистецтво негри вносять свої вклади, за що мають признання від своїх американських співбратів.

Іще багато треба зробити в цьому напрямі, але автор листів може згадати ці та інші факти, які доводять, що все більше й більше негри в Америці здобувають собі рівне ставлення, на що, як ми-американці віримо, усі люди мають право. Можливо, що в одному чи двох реченнях автор листа може застерегти своїх друзів: не дайте сенсаційним і перебільшеним повідомленням, що їх ви прочитали в своїх газетах, обдурити вас. Якщо расове упередження ще й існує в Злучених Державах, як і майже в усіх країнах світу, американці, як ніколи раніше, вживають усіх заходів, щоб знищити це.

Це є стаття із серії щотижневих статтей, що їх поширює тепер Рада Американської Єдности, щоб допомогти американським громадянам ширити правду про Америку по цілому світу. Якщо у Вас є якісь запитання або побажання щодо того, як зробити листи за кордон іще ефективнішою зброєю у поході за правду, то напишіть листа до редактора або до Загальної Ради Американської Єдности: 20 Вест 40 Вул., Ню Йорк 18, Н.И.

● РОЗШУКИ ●

Пошукую односельчан зі старої еміґрації, виїхали до 1914 р. в Америку, з Київської губ., обл. Умань. Сидоренко Федір, Сидоренко Никифор, його син, Січкар Аксентій, Войтенко Іван, Обшатко Ютка, жид— живе в Ню Йорку, Мартинюк Димид., Тарасюнь Манило, Слюсаренка Захарко, Журба Саміло, Слюсаренко Манило. Прошу обізватись, або хто знає їх, прошу повідомити, є важна справа. Пишіть на адресу: Reminnyj Yakiw, 4870 Swt. Hedwig St., Detroit 10, Mich.

Пошукую когонебудь з родини Стефанських і Дяків зі с. Гузів, почта Болехів, повіт Долина. Всіх членів ближчої чи дальшої родини прошу ласкаво зголоситись до: Joseph Stefanskyj, 414 Fairmount Ave. Phila. 23, Pa. Всі інші укр. часописи в усіх краях проситься о передрук.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, Міш.

Розмова про Україну

Дня 28. серпня в місті Дітройті започатковано важну та велику акцію пропагандивної боротьби з тими елементами, які створили „залізну заслону". В присутності визначних та провідних людей, перед міським ратушем, здупліковано подію першої висилки бальонових вістей з Парижу на „залізну заслону". Рівночасно дано початок до створення тут організації з 25-ти мільйонів членів, яка продовжала би цю пропагандивну боротьбу проти червоних диктаторів. В цій церемонії взяли участь: бувший губернатор Стасен, журналіст та коментатор Дру Пірсон та українська радна міста Дітройту, Маруся Е. Бек.

Для українців, ця подія цікава передусім тим, що підчас прийняття, яке влаштував для визначних гостей Генрі Форд молодший, Україна стала предметом широкої дискусії. Тут забрала слово українська радна, яка представила Україну як головну потенціяльну силу в боротьбі з червоним великаном, коби тільки американський світ, а в тому й державний секретаріят, зрозуміли її змагання за незалежність і пішли їй назустріч. Вона далі твердила, що будучи сама українкою та проживши 5 років на Україні, вона добре знає, чому індивідуалістичний та волелюбний нарід не може погодитись з диктатурою та комунізмом та чому український нарід так завзято й по геройськи бореться за свою волю.

Висновкам української радної, пильно прислухувались присутні, а головно бувший губернатор, а теперішній президент Пенсилвенійського університету, Геролд Е. Стасен. Відтак він сказав таке: „Від Вас віє такою притягаючою свіжістю та таким запальним ідеалізмом, що вони можуть стати бальзамом для розчарованих американських душ. Будь ласка, прийдьте до нашого університету з викладом, і я певний, що знайдете там много прихильників Ваших ідей". Українська радна щиро подякувала йому як за запрошення, так і за прихильні думки про Україну, які він виявив в своїх статтях про країни за „залізною заслоною".

Так скінчилась розмова про Україну. Була б ще більша спроможність говорити про Україну та її визвольні змагання, коли б українці та українки вступали громадно до організації „Крусейд оф Фрідом" та ставали вістрям боротьби проти червоних тиранів.

О. З.

ПЕТЕРСОН, Н. И.

Заснування нового відділу УКК

В суботу, дня 18 липня 1951 р. відбулися в Патерсоні, Н. Дж. громадські збори в приміщенні п. Винярського Сергія при 482 Мейн Ст.

Дякуючи ініціятивній групі пп. Озарука Михайла, Лопушняка Андрія та Матіяшика Богдана, які зуміли так підготовити збори, на них явилось досить поважне число людей. Відкриваючи збори, п. Володимир Смаль-Стоцький привітав усіх присутніх громадян та вияснюючи, що метою тих зборів є заснування відділу УКК. Опісля попросив до слова п. д-ра Шандора, представника централі УКК.

Д-р Шандор виголосив змістовний реферат про значення, цілі та завдання УКК. Представляючи присутнім живо і яскраво всю роботу УКК, який мобілізує всі сили, щоб українська справа та українська визвольна боротьба найшла відповідний відгомін, як серед американської публічної опінії, так і у державних мужів керівників американської політики, бо ж відомо, що ЗДА прямують до визволення всього поневоленого людства.

Після короткої дискусії приступлено до вибору управи, яку вибрано в такому складі: В .Смаль-Стоцький — голова; Ю. Шайдевич і Озарук М. — заступники голови, С. Бубеляк — секретар, С. Винярський — скарбник, Вертипорох І., Лопушняк А., А. М. Мороз — контрольна комісія.

Переведена збірка на УНФонд дала $108. Датки зложили: проф. Я. Січинський, мгр. Е. Ґрупський, Озарук М. В. Смаль-Стоцький, Юлія Вертипорох, Б. Вертипорох, Ю. Шайдевич, А. Лопушняк, Т. Садівник, Винярський С. — всі по ..10; М .Чухрай ..5, С. Сусовський ..3.

Треба з приємністю підчеркнути, що п. С. Винярський цілком безінтересовно дав приміщення на згадані збори, та заразом дав свою згоду на тимчасовий осідок відділу УККА в цьому приміщенні.

С. Щун

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. И. — Чвертьрічні збори Тов. „Свобода", від. 194, відбудуться в суботу, 8. вересня ц.р., о год. 6. ввечорі, в домівці товариства при Ст. Маркс Пл. ч. 12, коло 3. Еве., на 3. поверсі в салі ч. 4. Пів години раніше там же відбудеться засідання управи товариства. На зборах п. Іван Василишин виголосить доповідь про справу Народного Дому в Ню Йорку та новозаложену українську щадничу кооперативу. Просимо всіх членів прибути на збори. — Управа.

ПОМЕР ГНАТ ПАЛАЖІЙ, УКРАЇНСЬКИЙ БАРИТОН

Ню Йорк. — У п'ятницю 31 серпня помер у шпиталі в Ню Йорку від удару серця Гнат Палажій, відомий у минулому баритон-соліст. Його талант відкрив був о. В. Мереньків з Пасаїку, який, зацікавившись ним, зібрав фонд на його студії в Італії. Після повороту до Америки Г. Палажій виступав як соліст на українських концертах, опісля поселився постійно як дяковчитель при угро-руській церкві в Бейон, Н. Дж. Яких десять років тому перенісся на становище дяковчителя при угроруській гр. катол. церкві Преч. Діви в Ню Йорку і тут відзначився як диригент хору. Небіжчик до кінця життя цікавився українським мистецьким життям.

ОБ'ЄДНАННЯ Б. УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ У ФИЛАДЕЛФІЇ ЗГАДУЄ РІЧНИЦЮ ЗДОБУТТЯ КИЄВА

Филаделфія. — Місцевий відділ Об'єднання б. українських вояків згадуватиме річницю здобуття Києва об'єднаними Українськими Арміями в серпні 1919-го року, окремими Святочними Сходинами, — що відбудуться в суботу, 8-го вересня, в Домі Горожан при 847 Н. Френклин Стр. в год. 7:30 ввечорі. Відповідну доповідь про подію виголосить д-р Володимир Ґалан. До участи в Сходинах запрошені члени Об'єднання і громадянство.

ТРИ КРАЇНИ РАДИТИМУТЬ НАД ТАЄМНИМИ АТОМОВИМИ СПРАВАМИ

Вашинґтон. — Урядовці Комісії Атомової Енерґії Злучених Держав, Канади й Великобританії зберуться в днях 14-16 вересня для обговорення одноцільности у змаганнях до затримання в таємниці інформації про атомову енерґію. Це вже буде п'ята конференція того роду. Згадані три країни були спільниками винаходу атомової бомби підчас другої світової війни і від того часу постійно співпрацювали в цій справі. Від покінчення війни не було взаємообміну інформаціями про нові роди атомової зброї. Уряди трьох держав прийшли до висновку, що нема рації тримати в таємниці від власного населення вісті, які Росія вже знає.

● Міністри 18-ти західно-европейських країн зібралися на нараду в Парижі в справі підвищення продукційности праці робітників. Франція та більшість інших країн бачать ключ у поліпшенні постачання сировини, а ЗДА — в поліпшенні винагороди за робітничу працю.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті.

ТАРЗАН, ч. 2670. Йому минулося легко

„Ой, моя рука!" — застогнав Вольф. „Ти ламаєш мою руку!" — „До того було недалеко Вольфе, але ти надто повільний", — кпив Тарзан. „Не пробуй більш цього!"

„Все гаразд", пояснив спокійно Тарзан. „В пітьмі Вольф узяв мене за шіту-леопардову самицю".

„Так, так...!" стогнав Вольф. „Це правда... Я зачув леопарда і... гаразд, пробач, Тарзане. Моя помилка".